

Vláda ČR schválila peníze na výkupy spojené s realizací přeložky silnice I/45

Loni v červenci vláda schválila pro státní podnik Povodí Odry finanční prostředky na výkupy spojené s I. etapou stavby přeložky silnice I/45 Nové Heřminovy – Zátor. Výkupy budou probíhat v období let 2018 až 2019 a i v tomto případě bude ocenění majetku vycházet ze zásad vládního usnesení z roku 2008.

Čtěte na straně 3

VODOHOSPODÁŘI INFORMUJÍ

PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ NA HORNÍ OPAVĚ | 01/2018

Vodní nádrže slouží lidem v době sucha i povodní

Vážení čtenáři, loni uplynulo přesně 20 let od ničivých katastrofálních povodní v tomto regionu, které jistě všichni máme stále v živé paměti. Proto, abychom do budoucna zabránili jejich opakování nebo alespoň následky velkých povodní mohli výrazně zmírnit (protože není v síle člověka přírodu na 100 % poručit), připravujeme a postupně realizujeme řadu staveb, které jsou součástí rozsáhlého komplexu nazvaného Protipovodňová opatření na horním toku řeky Opavy.

Jednu z nejdůležitějších staveb tohoto protipovodňového celku představuje přehrada Nové Heřminovy. Připomínám, že s ohledem na zájmy obyvatel obce Nové Heřminovy byla vládou České republiky v roce 2008 vybrána a schválena jako kompromisní řešení tzv. malá varianta původně navržené přehrady, která byla posouzena mnoha studiemi a výpočty odborníků v oboru. Díky této přehradě, která je nezbytnou a neoddiskutovatelnou

součástí zmíněného protipovodňového komplexu, budou před velkou vodou chráněni tisíce obyvatel a jejich majetek podél řeky Opavy – a to od Nových Heřminov (včetně města Krnova, které je velkou vodou zasahováno téměř každoročně) až po město Opavu. Přestože přehrada představuje nezbytné solidární řešení pro celé ohrožené údolí a její realizaci podporují v současnosti všechny dotčené obce v lokalitě (s výjimkou několika obyvatel a vedení

obce Nové Heřminovy), vzniká okolo této stavby – bohužel – stále mnoho nepravd a zkreslených informací.

Cílem je přinášet vám pravdivé a nezkrácené informace o vývoji a průběhu protipovodňových opatření na horním toku řeky Opavy. Zpravodaj „Vodohospodáři informují“ budeme vydávat každé dva měsíce v tištěné podobě a bude zdarma k rozebrání na obecních/městských úřadech v ob-

cích i městech ležících v povodí horního toku řeky Opavy. V elektronické podobě vám bude k dispozici na našich webových stránkách www.pod.cz.

V prvním čísle tohoto zpravodaje jsou zmíněny nejdůležitější události ve vývoji protipovodňových opatření ve vašem regionu za poslední dobu. Za všechna opatření upozorním alespoň na dokončení projektové dokumentace a podání žádosti o územní rozhodnutí, včetně vyjádření Krajského úřadu Moravskoslezského kraje z konce loňského roku (podrobnosti se dočtete uvnitř zpravodaje).

K průběžnému aktuálnímu informování o vývoji projektu protipovodňových opatření na horní Opavě a zejména největší a nejvýznamnější stavby tohoto komplexu – tedy přehrady Nové Heřminovy, bez níž to opravdu nepůjde! – jsme upravili i naše webové stránky. Veškeré potřebné informace tak naleznete i na www.pod.cz, pod záložkou Přehrada Nové Heřminovy.

Věřím, že se vám zpravodaj bude líbit a bude vám sloužit jako zdroj zajímavých a podnětných informací o protipovodňové situaci ve vašem regionu.

Ing. Jiří Pačák, generální ředitel
státního podniku Povodí Odry

FOTO: archiv Povodí Odry

Byl dokončen další stupeň projektové dokumentace pro vodní dílo Nové Heřminovy

Dokumentace obsahuje provedení geologických průzkumů, statické výpočty či výzkumné práce. Součástí jsou i podklady pro dokončení majetkoprávního vypořádání.

Čtěte na straně 4

FOTO: archiv Povodí Odry

Mýtus Ing. Čermák? Jak a proč byla vybrána malá varianta přehrady

Projekt protipovodňových opatření na horní Opavě v současné době podporují všechna města a obce pod budoucí přehradou. Vedení obce Nové Heřminovy i většina místních občanů vítá soubor protipovodňových opatření, ovšem s jedinou výjimkou – nesouhlasí se stavbou přehrady. Vedení obce tvrdí, že řešení povodňové ochrany je v oblasti možné i bez přehrady. Ve svých tvrzeních se přitom opírá o studii zadanou občanským sdružením Unie pro řeku Moravu, tedy studii Ing. Václava Čermáka. Ten zastává názor, že lze Krnovsko bezpečně ochránit před povodněmi i bez přehrady a „jen“ pomocí zkapacitnění koryt a stavby říční hráze ve všech obcích a městech na řece.

Skutečnost je taková, že experti z VUT v Brně a ČVUT v Praze (zabývající se celý svůj profesní život problematikou vodního hospodářství) studii Ing. Čermáka (stejně jako řadu dalších studií a podkladů s návrhem řešení účinné protipovodňové ochrany v regionu od různých autorů) řádně posoudili a jednoznačně se postavili proti návrhu této studie, jejíž podstatou je fakt, že se každá obec má starat jen o sebe a řešit ochranu na svém území. Tento návrh je nesystémový, protože posouvá celý problém po proudu řeky. Vyloženě špatný pak byl závěr studie, v němž se tvrdí, že Krnovem lze s minimálním zásahem do zástavby provést výjimečnou povodeň z roku 1997. Studie je pouze dílčí a neřeší oproti komplexní variantě s přehradou ani hraniční tok Opavy se sousedním Polskem, ani město Opavu. Mimo jiné přehrada řeší také povodňovou ochranu obce Nové Heřminovy, a to až na stoletou vodu.

Vedení obce Nové Heřminovy se zaštiťuje výsledky referenda z roku 2008, ve kterém se pouze 55 občanů vyslovilo proti přehradě. Přitom následně 67 občanů Nových Heřminov aktivně ve své petici vyzvalo vedení obce k vyhlášení nového referenda o přehradě. To ale vedení obce odmítlo. Stejně vedení obce nyní za každou cenu zaujímá extrémní postoj, kterým se snaží vnutit jednotlivým obcím v regionu svůj pohled na svět – tj. chráňte se proti povodni každá sama. Tento postoj je poněkud sobecký a hlavně nesystémový. Povodeň nerespektuje hranice jednotlivých obcí. Vedení obce si přitom neuvědomuje, že i její obyvatelé jsou každý den ohroženi povodněmi, a to prakticky v každém domě. Lze si tak položit otázku, zda vedení obce hájí skutečně zájmy svých spoluobčanů?

Ohroženo 16 000 lidí

V dosahu stoleté vody žije v okolí řeky Opavy pod připravovanou přehradou 16 000 obyvatel. Všichni tyto obyvatelé jsou přímo či nepřímo ohroženi potenciální povodní, 2000 z nich je při větší povodni navíc přímo ohroženo na životě!

Profil přehrady Nové Heřminovy byl registrován zemskou vládou ve Slezsku již v roce 1911. V roce 1953 byla údolní nádrž Nové Heřminovy součástí státního vodohospodářského plánu. Návrh na komplexní řešení povodňové ochrany v povodí horní Opavy se začal zpracovávat od povodně, která tragicky postihla oblast východní Moravy a Slezska v roce 1997, a to zvláště region Krnovsko a Opavsko. V roce 2003 pak schválilo realizaci přehrady Nové Heřminovy Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje.

Kompromisní řešení – menší přehrada

Na základě mnoha studií, rozborů a výpočtů od různých autorů vláda ČR vybrala a přijala 21. dubna 2008 kompromisní usnesení č. 444 „ke konečné variantě opatření na snížení povodňových rizik v povodí horního toku řeky Opavy s využitím přírodně blízkých povodňových opatření“ – tedy variantu menší přehrady v Nových Heřminovech, i když varianta s větší nádrží o velikosti 36 mil. m³ umožňovala vyšší ochranu před povodněmi i suchem a navíc byla také levnější. Hlavním důvodem volby této varianty řešení bylo zachování obce Nové Heřminovy.

„Čermákova studie“ autorů Ing. Václava Čermáka a Ing. Heleny Králové, CSc., nazvaná Zkapacitnění koryta řeky Opavy v Krnově a začlenění toku do struktury města

Tento fakt svědčí o maximálně citlivém přístupu a snaze respektovat zájmy obce a jejích obyvatel. Výsledkem bylo sestavení kompromisní varianty výstavby menší nádrže Nové Heřminovy s celkovým objemem cirká 15 mil. m³ v kombinaci s dalšími opatřeními na ochranu obyvatel a jejich majetku v okolí horní Opavy (např. protipovodňové úpravy říčního koryta pod nádrží přes obce Zátor, Brantice a Krnov až do Holasovic a také výstavba několika suchých nádrží).

Studie Ing. Čermáka je zastaralá a její závěry jsou z pohledu komplexního řešení daného problému nepřijatelné

Vznikla v letech 2004 a 2005, tedy v době, kdy se připravovala varianta tzv. velké přehrady, jež se vyznačovala zásahem do celé obce. Studie je tak dobou svého vzniku zastaralá a i nepřijatelná z mnoha důvodů:

1) Studie navrhuje řešení, ve kterém se má každá obec starat formou ohrázení toku sama o sebe. Tím se ale zvyšuje a zrychluje povodeň směrem po proudu. Tato koncepce je nesystémová, neakceptovatelná a nepodporují ji ani připravované dotační programy.

2) Studie má pro seriózní vodohospodáře nepřijatelné závěry. Například tvrzení, že Krnovem lze provést povodeň z roku 1997, aniž by došlo k vážným zásahům do zástavby. Ten, kdo zažil v roce 1997 v Krnově povodeň, při níž bylo zaplaveno téměř celé město, si udělá o tomto tvrzení obrázek sám.

3) Studie neřeší důležitý navazující mezistátní hraniční úsek od Krnova po Opavu ani město Opavu jako největší město na této řece.

„Studii Ing. Čermáka odborníci z vysokých škol na vodohospodářskou problematiku objektivně vyhodnotili již před rokem 2008. V rámci současného řešení byly některé použitelné části z této studie již převzaty. Jedná se například o zkapacitnění koryt a propojení řeky do městského prostředí v Krnově. S některými závěry studie ale souhlasit zásadně nelze. Nelze například v povodňové ochraně použít v takovém měřítku jenom zkapacitnění koryt a výstavbu hrází, jak navrhuje studie. To by vedlo ke zrychlení a zvýšení kulminace povodně a negativně bychom ovlivnili hraniční úsek řeky Opavy pod Krnovem a ohrozili sousední Polsko i město Opavu. Toto řešení by také bylo v rozporu s tzv. Povodňovou směrnicí Evropské unie, která řeší vztahy mezi sousedními státy na hraničních tocích. Místo, abychom povodeň zpomalovali a snižovali její kulminaci, tak bychom tímto opatřením činili pravý opak. Nerealistické sliby, které studie obsahuje, dokázaly i již realizované projekty úpravy Opavy v Krnově,“ vysvětluje technický ředitel státního podniku Povodí Odry Petr Březina a dodává: „Takovéto stavby budou mít vždycky své zastánce a odpůrce. Nejde se zavděčit všem. Z hlediska ochrany obyvatel a jejich majetku je ale tato stavba nevyhnutelná. Uvědomme si, že kvůli nekompromisnímu a nesouhlasnému postoji vedení obce Nové Heřminovy dochází k prodlužování povodňového ohrožení mnoha tisíc obyvatel regionu, což je od odpůrců přehrady nezodpovědné a nesolidární! A právě tomu bychom se chtěli vyhnout. Spolupráce je výhodnější pro všechny.“

redakce

Vláda ČR schválila peníze na výkupy spojené s realizací přeložky silnice I/45

Dalším krokem, který potvrzuje postupnou přípravu realizace protipovodňových opatření na horním toku řeky Opavy, jsou finanční prostředky pro státní podnik Povodí Odry, které schválila vláda České republiky na základě usnesení z 24. července 2017.

Tyto finanční prostředky jsou určeny na majetkoprávní vypořádání nemovitých věcí dotčených realizací přeložky silnice I/45 Nové Heřminovy – Zátor I. etapa. Výkupy budou probíhat v období let 2018 až 2019. I v tomto případě bude ocenění majetku vycházet ze zásad vládního usnesení z roku 2008. Podle těchto zásad byly určeny i výkupní ceny již použité v rámci majetkoprávního vypořádání výkupů pro samotnou přehradu a související

protipovodňová opatření. „Novým usnesením vláda České republiky potvrdila realizaci protipovodňových opatření na horní Opavě včetně výstavby přehrad v Nových Heřminovech. Státní podnik Povodí Odry již zahájil ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic jednání o předání potřebných podkladů pro další přípravu majetkoprávního vypořádání nemovitostí tentokrát dotčených výstavbou přeložky silnice první třídy mezi Novými Heřminovými a Zátorem,“

vysvětluje generální ředitel státního podniku Povodí Odry Jiří Pagáč a dodává: „Je tedy logické, že tato komunikace musí být postavena ještě před výstavbou přehrad.“

Současně byly schváleny i finanční prostředky ze Státního fondu dopravní infrastruktury na dokumentaci pro stavební povolení pro přeložku silnice v Nových Heřminovech.

redakce

Kde se aktuálně staví

Ke konci roku 2017 bylo dokončeno nebo je v realizaci pět staveb z komplexu protipovodňových opatření na horní Opavě za zhruba 350 mil. Kč. Taktéž byla zahájena stavba silničního obchvatu města Krnova I/57, kde funkci pravobřežní ochranné hráze přebere násyp silničního tělesa.

Současně s přípravou přehrady Nové Heřminovy a přeložky silnice I/45 se realizují další doprovodná protipovodňová opatření. Ta budou navzájem spolupracovat a výsledkem bude komplexní protipovodňová ochrana obyvatel v povodí řeky Opavy – od Nových Heřminov po město Opavu. Jedná se například o již postavené tři

suché nádrže v Lichnově, které budou chránit obec před lokálními přívalovými srážkami, suchou nádrž Loděnice chránící místní část obce Holasovice před účinky povodní na toku Lipinka a to až do úrovně 100leté vody či v současnosti budovanou největší suchou nádrž se sypanou hrází v Moravskoslezském kraji Jelení. Ta bude

přispívat nejen k tlumení regionálních povodní, ale i přívalových srážek.

V roce 2018 proběhnou demolice již vykoupěných objektů v Nových Heřminovech a současně budou pokračovat výkupy nemovitostí v katastrálních územích Zátor a Brantice.

redakce

Město Krnov – letecký pohled proti toku na úsek pod soutokem Opavy s Opavicí – po realizaci úprav a obchvatu Krnova I/57 (zvýrazněné kontury navrhovaných konstrukcí)

Uvádíme na pravou míru

O výstavbě menší varianty přehrady Nové Heřminovy vláda ČR – jako kompetentní orgán v demokratické zemi a při dodržení všech zákonů – rozhodla již v roce 2008. Nebylo to direktivní rozhodnutí, byl to kompromis mezi oběma názorovými tábory. Bylo rozhodnuto o zachování obce Nové Heřminovy. Původní řešení, které představovalo zásah do 80% zástavby, bylo nahrazeno menší nádrží s dopadem na 20% zástavby obce. Za to stát pomůže této obci s rozvojem a poskytne jí na to finanční prostředky. Vedení obce v žádném případě nemůže tvrdit, že neobdrželo informace a že s ním nebylo jednáno. Bourání se přesunulo částečně do obce Zátor a Brantice.

Systém protipovodňové ochrany na horní Opavě je založen na existenci přehrad na části území obce Nové Heřminovy. Systém po svém dokončení ochrání životy a majetek více než 16 000 obyvatel podél řeky Opavy. Proto je ale nezbytné zaplavit část údolí a budov v Zátoru a Nových Heřminovech. Spor o to, zda chránit lidi před velkou vodou, nebo chránit původní podobu krajiny a osídlení, byl v takovém případě na místě, protože se osobně dotýká mnoha tisíc lidí. Ve prospěch mnoha tisíc lidí bylo už ale rozhodnuto.

Odpůrci přehrady se stále dovolávají nového posouzení své situace a vydání nového rozhodnutí v již jednou rozhodnuté věci. Svůj odmítavý přístup považují za princip. Staví se do role oběti, se kterou nikdo nekomunikuje. Namísto konstruktivního dialogu o možných kompenzacích a budoucnosti obce se vedení obce utvrzuje v názoru opakovat celý proces posuzování a rozhodování s cílem rozhodnout tentokrát přesně opačně.

Zástupci dotčených ministerstev a státního podniku Povodí Odry po léta navštěvují obyvatele a vedení této obce a snaží se o dialog s každým, kdo o to stojí.

redakce

Tři hlavní ekologické aspekty moderní přehrady Nové Heřminovy

To, že je plánovaná výstavba vodního díla Nové Heřminovy součástí různých druhů protipovodňových opatření, která budou na horní Opavě fungovat společně jako celek, bylo již mnohokrát zmiňováno. Celý projekt však obsahuje nejen technická opatření, jako jsou suché nádrže a hráze, ale i přírodě blízké úpravy pro zlepšení ekologické kvality stavu vodních toků.

Také vodní dílo Nové Heřminovy bude obsahovat samostatné ekologické prvky, které do současnosti v České republice nebyly nikde realizovány. Jedná se o migrační propustnost pro živočichy, umožnění přirozeného transportu sedimentů a novou říční deltu.

„Přehrada v Nových Heřminovech je navržena z bezpečnostních důvodů jako tzv. betonová tížná hráz, má však řadu dosud v Česku unikátních ekologických prvků. Prvním z nich je obtok hráze a celé nádrže, který umožní cestování (migraci) zde žijícím rybám a dalším obyvatelům vodního prostředí,“ říká technický ředitel státního podniku Povodí Odry Petr Březina s tím, že se jedná přibližně o čtyři kilometry dlouhý potok či náhon. Ten z řeky Opavy nad nádrží odbočí a po levém břehu bude

sledovat nádrž. Pak speciálním postupem projde hrázi a po několika serpentinách bude zaústěn do Opavy pod hrázi. Je navržen po diskusi se specialisty jako přírodní koryto, které propojí řeku Opavu pod nádrží a nad ní.

„Dalším novým prvkem je způsob převádění šterků prostorem nádrže. Šterky jsou totiž ekology velmi ceněným materiálem, který zajišťuje dynamiku vývoje koryta a vhodné životní podmínky pro mnoho říčních organismů,“ vysvětluje Petr Březina. Těsně nad nádrží Nové Heřminovy je navržena sedimentační nádrž (rozšíření řeky), kde se budou šterky za povodní usazovat. Odtud se budou po odeznění povodně převážet pod nádrž. Zde bude připraven další prostor, kde si je bude řeka zase rozplavovat a unášet. Aby sedimentační

i „unášecí“ místo spolehlivě fungovalo, prověřoval se a upravoval jejich návrh na hydraulických modelech Vysokého učení technického v Brně. Technické a ekologické aspekty jsou zde v souladu, neboť toto opatření také násobně prodlužuje životnost nádrže jako technického prvku.

„Třetím aspektem je doplnění přírodního prostředí přímo na vtoku Opavy do nádrže. Rozrameněním toku zde vznikne tzv. říční delta s měnicemi se rameny a bohatou vegetací. Jako kompenzační opatření k přehradě jsou potom podobné přírodní úpravy toku (tzv. revitalizace) navrženy také na řece Opavě pod nádrží, a to vždy v úsecích mezi obcemi,“ doplňuje na závěr Petr Březina.

redakce

Infocentrum Nové Heřminovy

Povodí Odry, státní podnik, zřídil v Nových Heřminovech (v areálu firmy A.B. TITAN s.r.o.) infocentrum, které je otevřeno a veřejnosti k dispozici každý první čtvrtek v měsíci od 14 do 16 hodin. Zde se mohou občané přijít informovat o průběhu přípravy stavby Opatření na horní Opavě. K dispozici jim zde budou zaměstnanci podniku, kteří jsou připraveni na dotazy odpovědět. Kontakt: noveherminovy@pod.cz, 596 657 111.

Mezi časté dotazy, které nejen zde zaznívají, patří:

„Užívám na základě věcného břemene nemovitost, kterou jste vykoupili pro stavbu Opatření na horní Opavě, a končí mi termín užívání. Dá se tento termín ještě posunout, abych mohl nemovitost užívat déle?“

Termín ukončení věcných břemen užívání, který byl nastaven v kupních smlouvách v části týkající se zřízení věcného břemene, byl stanoven vždy individuálně s ohledem na datum uzavření kupní smlouvy a konkrétní lokalitu, ve které se vykupovaná nemovitost nacházela, tak aby vznikl dostatečný časový prostor pro zajištění náhradní nemovitosti a stěhování.

Jelikož se již v mnohých smlouvách tento termín naplnil, dochází průběžně k přebírání nemovitostí státním podnikem Povodí Odry a k následným demolicím objektů.

V minulém období jsme byli občas původními vlastníky nemovitostí požádáni o prodloužení termínu užívání nemovitostí. Každý takovýto požadavek jsme individuálně posoudili a ve většině případů jsme žadatelům vyhověli. Nyní však přichází období, kdy jsme nuceni s ohledem na časový harmonogram následných demolicních prací a samotnou přípravu výstavby vodního díla trvat na ukončení užívání dle termínu stanoveného ve smlouvách. Jen opravdu v ojedinělých a odůvodnitelných případech můžeme po vzájemné dohodě přistoupit na odsunutí termínu převzetí nemovitosti zpět, ale nyní už se jedná řádově maximálně o měsíce.

redakce

Byl dokončen další stupeň projektové dokumentace pro vodní dílo Nové Heřminovy

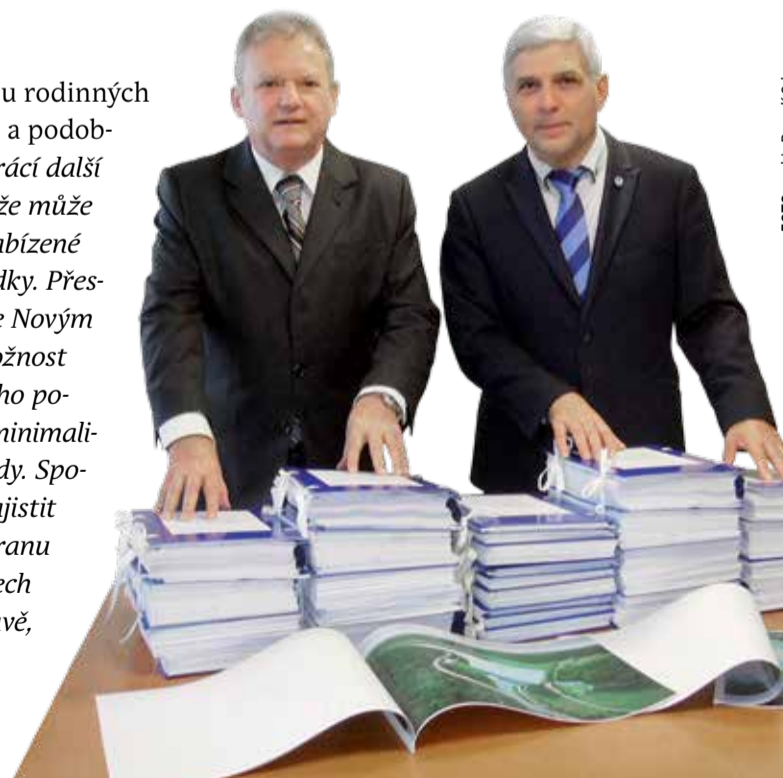
Jedná se o dokumentaci pro územní řízení (DÚR). Tu zpracovávala pro státní podnik Povodí Odry akciová společnost AQUATIS dva roky (od září 2015 do října 2017) s náklady ve výši zhruba 50 mil. Kč. Dokumentace obsahuje provedení geologických průzkumů, statické výpočty, výzkumné práce, které obsahují studie, modely či strukturální analýzy.

Součástí vlastní dokumentace jsou také podklady pro dokončení majetkoprávního vypořádání, stanoviska vlastníků a správců technické infrastruktury.

„Z výše popsaného je patrné, že již bylo vykonáno velké množství práce. Nyní jsme ve fázi, kdy musí vše projít zákonným schvalovacím procesem. Bude záležet na spolupráci či ochotě vedení obce Nové Heřminovy přistoupit na konstruktivní dialog a zvážit svůj zamítavý postoj, který občanům a jejich budoucnosti neprospívá,“ upozorňuje generální ředitel státního podniku Povodí Odry Jiří Pagáč s tím, že právě kvůli zamítavému postoji vedení obce Nové Heřminovy tento projekt neobsahuje např. rozvoj nových zastavitelných území v obci – komunikace či inženýrské sítě, které by zde umožnily

budoucí výstavbu rodinných domů, penzionů a podobně. „Obec tím ztrácí další čas, a hrozí tak, že může přijít o vládou nabízené finanční prostředky. Přesto stále nabízíme Novým Heřminovům možnost dalšího společného postupu, který by minimalizoval hrozící škody. Společně můžeme zajistit povodňovou ochranu ku prospěchu všech obcí na řece Opavě, a to včetně Nových Heřminov,“ dodává na závěr generální ředitel Pagáč.

redakce

Generální ředitel AQUATIS a.s. Ing. Pavel Kutálek a generální ředitel státního podniku Povodí Odry Ing. Jiří Pagáč

FOTO: archiv Povodí Odry